

200 GLAVA O DUHOVNOM ZAKONU

Sveti Marko Podvižnik

Sveti Marko je bio jedan od drevnih egipatskih pustinožitelja i utemeljivača monaškog života. Živeo je preko sto godina i bio udostojen velikih duhovnih darova. Prvih 25 glava ovoga spisa objavili smo u časopisu Istocnik br. 1.

26. Čitajući Sveto Pismo nastoj da shvatiš šta je u njemu skriveno, »jer što se ranije napisala, za našu se pouku napisala« (Rim. 15: 4)
27. Sveto pismo govori o veri kao o »osnovi svega čemu se nadamo« (Jev. 11: 1) a one koji ne poznaju prisustvo Hrista u njima, naziva neiskusnima. (I) (Sr. II Kor. 13:5)
28. Isto kao što i misao postaje vidljiva kroz dela i reči, tako i naša buduća sudbina (biva) kroz kretanje našeg srca.
29. Milosrdno srce primiće milost, a nemilosrdno ono što je milosti suprotno.
30. Zakon slobode uči svakoj istini. Mnogi o ovome čitaju razumom, ali samo nekolicina od njih to i istinski razumeva, a i oni samo u stepenu u kome ispunjavaju zapovesti.
31. Ne traži savršenstvo ovoga zakona u ljudskim vrlinama, jer se on ne nalazi savršen u njima. Njegovo savršenstvo je skriveno u krstu Hristovom.
32. Zakon slobode se može proučiti uz pomoć pravoga znanja, shvatiti kroz upražnjavanje zapovesti, a ostvariti samo blagodaću Hristovom.
33. Onda kada nas naša savest primora da izvršimo sve Božije zapovesti, razumećemo da je zakon Gospodnji savršen (sr. Ps. 19:17) Zakon ispunjavamo kroz dobra dela, ali ga bez milosti Božije nemožemo u potpunosti izvršiti.
34. Oni koji sebe ne smatraju obavezima da ispunjavaju sve Hristove zapovesti, izučavaju Božiji zakon na način književnika: »ne razumevajući ni šta govore ni šta tvrde« (I Tim. 1:17). Zbog toga i misle da ih mogu ispuniti svojim sopstvenim snagama.
35. Postoje dela koja se pokazuju kao dobra iako je motivacija osobe koja ih je učinila bila loša; postoje i druga dela koja se pokazuju kao loša dok je motivacija učinioća bila dobra. Isto vredi i za neke izjave. Nesklad do kojeg dolazi nekada biva usled neiskusstva i neznanja, a nekada zbog različitih namera.
36. Kada čovek ustima nekoga hvali a srcem optužuje i nipodaštava, prostodušnom je teško da ga razobličiti. Slično je i sa čovekom koji je iako gord predstavlja smirenim, i za dugo vreme laž podmeće kao istinu, no ona kasnije ipak biva prepoznata i osuđena.
37. Dešava se da čovek ponekad čineći dobro bližnjem naškodi svojoj duši; a nekad, pak, biva da ne čineći to stiče duhovnu korist.
38. Pokude se mogu davati motivisane zlobom i samoodbranom, neimanjem straha Božijega i poštovanja istine.
39. Ne karaj čoveka koji je prestao da greši i prinese pokajanje. Ako govoriš da ga karaš u Božije ime, onda najpre obelodani zlo koje u tebi počiva.
40. Bog je izvor svake vrline kao što je sunce dnevne svetlosti.
41. Kada učiniš nešto dobro seti se reči: »bez mene ne možete činiti ništa« (Jn. 15:15)
42. Trpljenje nevolja donosi blagoslov čoveku, a samoljublje i plotska zadovoljstva zlo.
43. Kada neko podnosi nepravdu, udaljuje se od greha i nalazi na pomoć u skladu sa iskušenjima koja su ga pritiska.
44. Što je veća vera u čoveka da će ga Hristos nagraditi, veća je i spremnost u njega da pretrpi svaku nepravdu.
45. Moleći se za one koji nam čine zlo mi uništavamo nakanu đavolju, suprotstavljajući im se bivamo ranjeni od njega.
46. Bolje je biti povređen od ljudi nego od demona; onaj koji ispunjava volju Gospodnju pobeđuje oba.
47. Svaki blagoslov Gospod izliva na nas promisliteljno. Ovo ne razumevaju nezahvalni i lenji.
48. Svaka strast odvodi grehu a svaka vrлина duhovnom blaženstvu, jer sve za posledicu ima ono što mu prilici.
49. Kada nas ljudi kore žalosti nam se srce, ali ako ukore strpljivo prihvatimo, rodiće čistotu.
50. Neznanje nas dovodi do toga da odbacujemo ono što je korisno, i kada se uveća još više ojačava zlo.
51. Budi spreman na iskušenja čak i kada je sve u najboljem redu, jer poput čoveka koji tek treba da pruži odgovor ne budi koristoljubiv.
52. Pošto si zgrešio tajno, nemoj nastojati da to sakriješ. Jer »je sve obnaženo i otkriveno pred očima Onoga kome ćemo odgovarati« (Jev. 4:13)
53. Misleno se otkrivaj Gospodu, jer: »čovek gleda što je na očima, a Gospod gleda na srce« (I sam. 16:7)
54. Nemoj ništa misliti ili činiti a da te u tom ne rukovodi misao na Boga. Jer je putovanje bez cilja zaludan trud.
55. Teško je primiti oprostaj za grehe svesno učinjene, jer je nemoguće sakriti se od pravde Božije.
56. Nevolje razumnog čoveka uče mudrosti Božijoj, a one koji zaboravljaju Boga slamaju.
57. Neka te sva nevoljna stradanja nauče da se sećaš Boga, i neće ti nedostajati razlozi za pokajanje.
58. Sama po sebi, zaboravnost, je nemoćna; naša nemarnost je ta koja je okrljuje.
59. Ne govori: Šta da činim? ne želim da budem zaboravan, ali mi se to ipak dešava. Do toga dolazi zato što si prenebregao ono što si trebao da učiniš, kada si se setio.
60. Čini dobro kada se sećaš, i ono što budeš zaboravio oprostice ti se. Ne dopusti da ti um zaslepi zaboravnost.
61. Sveto Pismo govori: »Pakao je i pogibao pred Gospodom« (Priče. 15:11) Ovo se odnosi na neznanje i zaboravnost.
62. Pakao je neznanje, jer su oba mračna; a pogibao je zaboravnost jer za posledicu imaju slabljenje (volje za dobrim, Bogom)
63. Ako budeš brinuo nad svojim a ne nad tuđim gresima, radionicu tvoga uma neće pokrasti.
64. Teško je zaboraviti da si propustio da učiniš dobro koje je bilo u tvojim moćima. Ali milostinja i molitva mogu odvesti na pravi put nehajnika.
65. Pravo je delo svetoga čoveka prihvatanje stradanja u ime Božije, jer se istinska ljubav na mukama poznaje.
66. Ne tvrdi za sebe da si zadobio vrlinu ako ne pretrpi iskušenje, jer se bez pretrpljenog iskušenja vrlina ne može ispitati.
67. Posmatraj rezultat svakog nevoljnog iskušenja i videćeš da je on uništenje greha.
68. Mnogi saveti naših bližnjih mogu da nam koriste, ali za nešto je najbolje naše sopstveno rešenje.
69. Ako žudiš za duhovnim zdravljem, slušaj svoju savest, čini sve što ti ona nalaže i steci ćeš korist.
70. Bog i naša savest znaju tajne naših duša. Pustimo ih da nas popravljaju.

O OSAM STRASTI

Sv. Jovan Kasijan (Rimljanin)

napisano za ep. Kastora

»O DEMONU BLUDA I TELESNE ŽUDNJE« (II STRAST)

— Naša druga borba je borba sa demonom bluda i telesne žudnje, žudnje koja počinje da uznemirava čoveka od same njegove mladosti. Ovu tešku borbu valja nam vojevati kako u duši (= dušom) tako i u telu (= telom), a ne samo u duši kako je slučaj sa ostalim manama. Zbog toga se moramo boriti na dva fronta. Sam telesni post je nedovoljan da nas dovede do savršenog uzdržanja i istinske čistote; njemu moramo dodati skrušenost srca, učestalo moljenje Bogu, često molitveno-blagodatno usredsređivanje nad Svetim Pismom (= meditiranje) kao i težak fizički rad. Sve ovo je u stanju da kontroliše nemirne udare duše i da je prizove od njenih sramnih maštanja. Smirenost pomaže više od bilo čega drugog, i bez nje niko ne može da savlada bludnu strast ili bilo koji dru-

gi greh. Na prvom mestu, tada, mi moramo uložiti najveći mogući napor da sačuvamo srce od zlih pomisli, jer shodno rečima Gospodnjim »iz srca izlaze zle misli, ubistva, preljube, blud...« itd. (Mt, 15, 19)

Rečeno nam je da postimo ne samo da bismo umirili svoje telo nego i da bi naš um održali budnim, da ga ne bi pomračila količina hrane koju smo pojeli te da ne bude u stanju da straži nad pomislama. Ne smemo zato sve svoje snage usmeriti na telesni post; moramo isto tako pokloniti pažnju i svojim pomislama i duhovnim razmišljanjima, inače nećemo biti u stanju da dosegneimo visine istinske čistote i čednosti. Kao što je naš Gospod rekao, trebamo »očistiti najpre iznutra čašu i zdalu da budu i spolja čiste« (Mt, 23, 26). Ako zaista želimo, kao što je to Apostol (Pavle) istakao da se »borimo po pravilu« i da »dobjijemo venac« (srp. 2 Tim, 2,5) za pobeđu nad nečistim duhom bluda, ne smemo se pouzdati u svoje sopstvene snage i podvižničku praksu, već svu nadu položiti na Gospoda. Nikoga neće prestati da na-

pada ovaj demon dok istinski ne poveruje da će biti izlečen i da će doseći visine čistote na svojim naporom i trudom, već pomoću i zaštiti Božjom. Jer je takva pobjeda iznad prirodnih ljudskih snaga. Jer onaj koji je zgazio zadovoljstva i telesna kušnja, jeste na izvestan način izvan tela. Zato niko ne može na svojim sopstvenim krilima uzleteti na ovu visinu, niti dobiti nebesku nagradu svetosti i naučiti da oponaša anđele, sve dok ga Božija blagost ne uzvede iz ove zemaljske ilovače u nebeske visine. Ni jedna vrлина ne čini čoveka sazdanog od krvi i mesa toliko sličnim duhovnim angelima kao što ga čini uzdržavanje, jer ono omogućuje da oni koji još žive na zemlji postanu »građani nebeski« (srp. Fil., 3,20) kao što je i Apostol rekao. Znak koji nam kazuje da smo postigli savršenstvo u ovoj vrlini je taj da naša duša ignoriše one slike koje bolesna mašta proizvodi tokom spavanja; jer iako sama proizvodnja tih slika nije greh, njihovo prihvatanje kazuje da je duša bolesna i da se još nije oslobodila od strasti. Zato ćemo bolesna maštanja koja se u nama